

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
імені А.С.МАКАРЕНКА**



**ЗАТВЕРДЖЕНО**  
наказом по СумДПУ імені А.С. Макаренка  
№ 401 від 28 вересня 2020 року  
Ректор проф. Ю.О. Лянной

**ПОЛОЖЕННЯ  
ПРО ПСИХОЛОГІЧНУ СЛУЖБУ  
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ  
імені А.С.МАКАРЕНКА**

**УХВАЛЕНО**  
рішенням вченої ради університету  
протокол № 3 від 28 вересня 2020 року

**СУМИ – 2020**

## I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Психологічна служба Сумського педагогічного університету імені А.С. Макаренка - це структурний підрозділ відділу соціальної та культурно-масової роботи, який у своїй діяльності забезпечує соціальний і психологічний супровід навчально-виховного процесу в Університеті. Основною метою діяльності психологічної служби є підвищення ефективності педагогічного процесу, розвиток і формування зрілої професійно орієнтованої особистості, захист психічного здоров'я і соціального благополуччя всіх учасників навчально-виховного процесу: студентів, педагогічних і науково-педагогічних працівників, співробітників. Соціально-педагогічний патронаж спрямований на надання соціально-педагогічної допомоги соціально незахищеним категоріям студентів з метою подолання ними життєвих труднощів та підвищення їхнього соціального статусу.

1.2. Психологічна служба Університету забезпечує своєчасне й систематичне вивчення психофізичного розвитку студентів, мотивів їх поведінки і діяльності з урахуванням вікових, інтелектуальних, фізичних, статевих та інших індивідуальних особливостей, створення умов для саморозвитку та самовиховання, сприяє виконанню освітніх і виховних завдань вищого навчального закладу.

1.3. Психологічна служба Університету у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про позашкільну освіту», іншими нормативно-правовими актами України, Університету та цим Положенням.

1.4. Діяльність психологічної служби Університету забезпечується практичним психологом та соціальним педагогом. Планування діяльності психологічної служби здійснюється щорічно на основі пропозицій ректорату і студентської ради з урахуванням пріоритетів діяльності Міністерства освіти і науки України.

1.5. За своїм статусом працівники психологічної служби належать до педагогічних працівників і відповідно до чинного законодавства користуються всіма правами й гарантіями, передбаченими для них.

1.6. При психологічній службі можуть створюватися: лабораторія експериментальної психології, групи швидкого реагування, які надають невідкладну психологічну допомогу, консультативні і тренінг-групи, студентські гуртки, студії, творчі групи, групи волонтерів, телефон довіри.

## II. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ

### 2.1. Основними завданнями психологічної служби Університету є:

- підвищення психологічної культури всіх учасників навчально-виховного процесу, гуманізація стосунків у студентському та викладацькому колективах;
- сприяння повноцінному розвитку особистості студентів, створення умов для формування в них мотивації до самовиховання й саморозвитку;
- забезпечення індивідуального підходу до кожного учасника навчально-виховного процесу на основі вивчення його психолого-педагогічних особливостей;
- профілактика та корекція відхилень в інтелектуальному і психофізичному розвитку студентів.

### 2.2. Основними видами діяльності психологічної служби є:

- діагностика - психологічне обстеження студентів, їхніх груп та колективів, моніторинг змісту і умов індивідуального розвитку студентів, визначення причин, що ускладнюють їх розвиток навчання;
- корекція - організація психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психофізичному та інтелектуальному розвитку і поведінці, схильності до залежностей та правопорушень, подолання різних форм девіантної поведінки, формування соціально корисної життєвої перспективи;
- реабілітація - надання психолого-педагогічної допомоги студентам, які перебувають у кризовій ситуації (постраждали від соціальних, техногенних, природних катастроф; тих, що перенесли тяжкі хвороби, стреси, переселення, зазнали насильства тощо), з метою адаптації до умов навчання й життєдіяльності;
- профілактика - своєчасне попередження відхилень у психофізичному та особистісному розвитку, міжособистісних стосунках, запобігання конфліктним ситуаціям у навчально-виховному процесі, попередження у студентському середовищі явищ наркоманії, алкоголізму, расової і соціальної нетерпимості, суїцидів, аморального способу життя;
- прогностика - розробка й застосування моделей поведінки групи та особистості в різних умовах, проектування змісту й напрямів індивідуального розвитку студентів і складання на цій основі життєвих планів, визначення тенденцій розвитку груп та міжгрупових відносин.

### 2.3. Психологічна служба функціонує на трьох рівнях:

- науковому, на якому вивчає закономірності психічного розвитку і

формування особистості студента з метою розробки методів і методик професійного застосування психологічних знань;

прикладному, на якому здійснює соціально-психологічне забезпечення процесу навчання й виховання, включаючи розробку навчальних програм, підручників, професійну підготовку і підвищення кваліфікації фахівців;

- практичному, на якому забезпечує безпосередню роботу практичних психологів та соціальних педагогів.

2.4. Діяльність психологічної служби включає такі основні напрями:

- консультативно-методична допомога всім учасникам навчально-виховного процесу з питань навчання, виховання й розвитку студентів;

- просвітницько-пропагандистська робота з підвищення психологічної культури, участь у профорієнтаційних заходах для старшокласників і студентів з метою надання їм допомоги у свідомому виборі професії та побудові життєвої стратегії;

- психологічне забезпечення навчально-виховного процесу, визначення причин неуспішності та незадовільної поведінки, психологічний супровід студентів, що потребують особливої уваги викладачів і кураторів академічних груп, робота щодо адаптації студентів до навчання;

- превентивне виховання (через засоби масової інформації, під час навчальної діяльності, в рамках навчальних програм або як окремого предмету), метою якого є формування у студентів орієнтації на здоровий спосіб життя та захист психічного здоров'я; профілактика алкоголізму, наркоманії, ВІЛ-інфекції і злочинності.

### ІІІ. СТРУКТУРА ТА УПРАВЛІННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЮ СЛУЖБОЮ

3.1. Структура і штатний розпис психологічної служби відділу соціальної та культурно-масової роботи Сумського педагогічного університету імені А.С.Макаренка визначаються ректором університету. Адміністративно служба підпорядковується проректору з науково- педагогічної (навчально-виховної) роботи, а у частині науково-методичного забезпечення Українському науково-методичному центру практичної психології і соціальної роботи.

3.2. Атестація працівників психологічної служби - практичних психологів, соціальних педагогів, методистів психологічної служби, завідувачів навчально-методичних кабінетів психологічної служби здійснюється відповідно до норм чинного законодавства.

## ІУ.ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ

### 4.1. Працівник психологічної служби (практичний психолог):

- бере участь у здійсненні освітньої, виховної роботи, спрямованої на забезпечення всебічного індивідуального розвитку студентів, збереження їх повноцінного психічного здоров'я;

- проводить психолого-педагогічну діагностику студентів, сприяє їх адаптації до нових умов навчально-виховного процесу згідно з рівнем психічного розвитку;

- розробляє та впроваджує розвивальні, корекційні програми навчально-виховної діяльності з урахуванням індивідуальних, тендерних, вікових особливостей студентів;

- готує студентів до свідомого життя; здійснює їх превентивне виховання, профілактику злочинності, алкоголізму й наркоманії, інших залежностей і шкідливих звичок;

- проводить психологічну діагностику і психолого-педагогічну корекцію девіантної поведінки студентів;

- формує психологічну культуру студентів, педагогічних працівників, батьків або осіб, які їх замінюють, консультує з питань психології, її практичного використання в організації навчально-виховного процесу;

### 4.2. Працівник психологічної служби (соціальний педагог):

- вивчає та оцінює особливості діяльності і розвитку студентів, мікроколективу (групи), студентського колективу в цілому; досліджує спрямованість впливу мікросередовища, особливостей сім'ї та сімейного виховання, позитивного виховного потенціалу соціального середовища та джерела негативного впливу на студентів;

- прогнозує на основі спостережень та досліджень посилення негативних чи позитивних сторін соціальної ситуації, що впливає на розвиток особистості студента чи групи; прогнозує результати навчально-виховного процесу з урахуванням найважливіших факторів становлення особистості;

- дає рекомендації студентам, батькам або особам, які їх замінюють, викладачам, та іншим особам з питань соціальної педагогіки; надає необхідну

консультативну соціально-педагогічну допомогу студентам, які потребують піклування чи перебувають у складних життєвих обставинах;

- сприяє захисту прав студентів, представляє їхні інтереси у службі у справах дітей, у правоохоронних та судових органах;

бере участь у формуванні навичок дотримання норм та правил поведінки, ведення здорового способу життя, сприяє попередженню негативних явищ серед студентів;

- надає соціальні послуги, спрямовані на задоволення соціальних потреб студентів; здійснює соціально-педагогічний супровід навчально-виховного процесу, соціально-педагогічний патронаж соціально незахищених категорій студентів; сприяє соціальному і професійному визначенню особистості, дбає про професійне самовизначення та соціальну адаптацію молоді.

#### 4.3. Працівник психологічної служби повинен:

- керуватися у своїй діяльності законодавством України, етичним кодексом психолога, Положенням про психологічну службу системи освіти України;

- дотримуватися педагогічної етики, поважати гідність студентів, захищати їх від будь-яких форм фізичного або психічного насильства;

- будувати свою діяльність на основі доброзичливості, довіри у тісному співробітництві з усіма учасниками педагогічного процесу;

пропагувати здоровий спосіб життя, підвищувати рівень психологічних знань педагогічних працівників і батьків або осіб, які їх замінюють;

- зберігати професійну таємницю; не поширювати відомостей, отриманих у процесі діагностики або корекційної роботи, якщо це може завдати шкоди студенту чи його оточенню;

- постійно підвищувати свій професійний рівень;

- знати програмно-методичні матеріали й документи щодо обсягу, рівня знань, розвитку студентів; вимоги державних стандартів до забезпечення навчально-виховного процесу, основні напрями і перспективи розвитку освіти, психолого-педагогічної науки.

## V. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ

### 5.1. Психологічна служба має право:

- разом з керівництвом визначати пріоритети своєї діяльності;

- звертатись з запитами та пропозиціями до керівництва територіальних органів управління освітою, інших державних і громадських організацій;

- надавати рекомендації керівництву, структурним підрозділам, організаціям та тим, хто звернувся за допомогою;

- створювати бази і банки даних за основними напрямками своєї діяльності;

- здійснювати інформаційно-просвітницьку роботу серед студентів, викладачів, співробітників;

використовувати матеріально-технічну базу Університету для здійснення статутної діяльності;

- виконувати методичну роботу для студентів і викладачів;

- розробляти та впроваджувати власні програми з психологічної просвіти, наукової та консультативно-тренінгової діяльності;

- організовувати семінари, тренінги, конференції та інші масові заходи наукового і науково-методичного характеру.

5.2. Психологічна служба зобов'язана:

- керуватися у своїй діяльності Законом України «Про вищу освіту», Статутом Університету, колективним договором;

- проводити дослідження, моніторинги, тренінги, навчальні семінари, консультації для студентів, батьків, викладачів та співробітників;

сприяти розвитку особистості студентів та вдосконаленню психологічної культури і компетентності викладачів;

- брати участь у профілактиці таких негативних явищ у студентському середовищі як: конфліктність, неуспішність у навчальній діяльності, насильство, наркоманія, алкоголізм, протиправна поведінка, бездуховність, расизм, та ін.

- приймати участь у здійсненні соціальної і психолого-педагогічної експертизи педагогічних інновацій;

- за запитом брати участь в інших заходах та здійснювати оцінку їх ефективності;

- здійснювати щорічне планування своєї роботи та надавати звітність про свою діяльність в установленому порядку;

5.3. Тривалість робочого тижня практичного психолога визначається чинним законодавством та Правилами внутрішнього трудового розпорядку університету.

## VI. ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ

6.1. Фінансування діяльності психологічної служби й оплата праці здійснюються з дотриманням вимог трудового законодавства. Фінансування діяльності психологічної служби (у тому числі оплата праці її працівників) здійснюється за рахунок власних коштів університету.

6.2. Працівники психологічної служби (практичний психолог, соціальний педагог) забезпечуються окремими приміщеннями (кабінетами) для проведення діагностичної, навчальної, тренінгової, консультативної і корекційної роботи відповідно до Положення про психологічну службу у системі освіти України».

## VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Положення про психологічну службу Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка ухвалюється рішенням вченої ради університету та вводиться в дію наказом ректора.

7.2. Зміни, доповнення до положення про психологічну службу Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка ухвалюється рішенням вченої ради університету та вводиться в дію наказом ректора.